

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 25 lipca 2014 roku Sąd Rejonowy w P. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z powództwa W. B. i J. W. przeciwko Sądowi Okręgowemu w P. o wynagrodzenie:

I. zasądził od pozwanego na rzecz powoda W. B. kwotę 5.387,66 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot i dat szczegółowo wskazanych w sentencji do dnia zapłaty,

II. zasądził od pozwanego na rzecz powoda J. W. kwotę 29.503,12 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot i dat szczegółowo wskazanych w sentencji do dnia zapłaty,

III. wyrokowi w punkcie I nadał rygor natychmiastowej wykonalności,

IV. wyrokowi w punkcie II nadał rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 9.500 zł.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

W. B. w okresie 19 września 1986 r. do 14 września 1988 r. był zatrudniony stanowisku asesora Sądu Rejonowego w P.. Następnie, w okresie od 15 września 98 r. do 30 maja 1994 r. był zatrudniony na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w P.. Powód od dnia 31 maja 1994 r. pracuje na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w P..

J. W. w okresie od 01 listopada 1992 r. do 30 maja 1994 r. był zatrudniony na stanowisku asesora Sądu Rejonowego w P.. Następnie, w okresie od 31 maja 1994 r. do 27 czerwca 2000 r. był zatrudniony na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w P.. Powód od dnia 28 czerwca 2000 r. pracuje na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w P..

Z dniem 21 kwietnia 2009 roku weszły w życie przepisy Ustawy z dnia 20 marca 2009 roku o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw. Na dzień 1 stycznia 2009 roku pracodawca ustalił wynagrodzenie powodów w stawce V - wynikającej z tabeli stanowiącej załącznik do ustawy z dnia 20 marca 2009 roku o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw.

Powyższy stan faktyczny nie był sporny pomiędzy stronami, Sąd ustalił go w oparciu akta osobowe powodów oraz ewidencję przebiegu zatrudnienia.

W oparciu o tak ustalony i niesporny stan faktyczny sprawy Sąd Rejonowy uznał powództwa za uzasadnione.

Według Sądu meriti prawidłowe zastosowanie art. 91 a § 3 Prawa o u.s.p. wymagało aby - po określeniu nowych stawek wynagrodzenia zasadniczego powodów na dzień 1 stycznia 2009 r. na podstawie art. 10 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 56, póź. 459), przy zastosowaniu zasad wskazanych w ust. 2 tego artykułu oraz tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do ustawy - ustalono, czy powodom nie upłynęły już przed 1 stycznia 2009 r. pięcioletnie okresy, od których - w myśl art. 91 a § 3 Prawa o u.s.p. - zależało określenie wynagrodzenia zasadniczego tych sędziów w stawkach bezpośrednio wyższych. W przypadku powodów taka sytuacja miała miejsce, należało zatem z dniem 1 stycznia 2009 r. ustalić powodom stawki wynagrodzenia zasadniczego bezpośrednio wyższe w stosunku do stawek ustalonych na podstawie art. 10 Ustawy zmieniającej.

Sąd Rejonowy zważył również, że zasada awansu do bezpośrednio wyższej stawki wynagrodzenia zasadniczego po upływie kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku sędziowskim powinna być na równi stosowana zarówno wobec sędziów, którzy objęli stanowisko sędziego sądu okręgowego po 1 stycznia 2009 r., jak i wobec tych, którzy takie stanowisko objęli w okresie między 1 stycznia 2004 r. a 31 grudnia 2008 r., jak i wreszcie wobec tych, którzy - tak, jak powodowie - już przed 1 stycznia 2004 r. zajmowali stanowisko sędziego sądu okręgowego. Podkreślono jednocześnie, że ani art. 91a § 3 Prawa o u.s.p., ani żaden z przepisów zawartych w Ustawie zmieniającej, ani

też żaden inny przepis nie usprawiedliwia różnego traktowania tych grup sędziów. Taka interpretacja uwzględnia zasadę racjonalnego ustawodawcy, w myśl której przepisy prawa są spójne i wzajemnie się dopełniają. Nie ulega bowiem wątpliwości, że intencją ustawodawcy było traktowanie sędziów w sposób, który umożliwia zachowanie zasady równego ich wynagradzania określonej w art. 32 Konstytucji oraz w art. 91 §1 usp.

Odnosząc się do kwestii dyskryminacji płacowej Sąd zwrócił uwagę, że w razie pokrzywdzenia konkretnego sędziego w efekcie dokonanej klasyfikacji, nie ma potrzeby odwoływania się do przepisów o nierównym traktowaniu lub dyskryminacji płacowej sędziów. Naruszenie przepisów o wynagradzaniu sędziów danego sądu poprzez niezgodne z imperatywnymi przepisami o wynagrodzeniu sędziów ustalenie zaniżonego wynagrodzenia za wykonywanie służby sędziowskiej podlega bowiem dobrowolnej sanacji lub może być naprawione przez wniesienie powództwa o zgodne z prawem ustalenie stawki wynagrodzenia zasadniczego oraz wysokości wynagrodzenia sędziowskiego.

Sąd wskazał również, iż brak jest interesu prawnego w ustalaniu zaszeregowania powodów do określonej stawki w datach wskazanych w pozwach, gdyż w przypadku gdy dojdzie już do naruszenia prawa, w związku z którym powodowi służy roszczenie o świadczenie, wyłączona jest możliwość skutecznego wystąpienia z powództwem o ustalenie, skoro sfera podlegająca ochronie jest w takiej sytuacji szersza, a rozstrzygnięcie o różnicy zdań w stanowiskach stron nabiera charakteru przesłankowego. Ponadto po ustaleniu przez Sąd w niniejszym postępowaniu z jakiego tytułu należy wypłacić im wynagrodzenie wynikające z zaklasyfikowania do właściwych stawek, pracodawca nie ma możliwości kwestionowania, że kolejne (bieżące) wynagrodzenia winny być wypłacane w wysokości zgodnej z wcześniejszymi zasadami. Tym samym wyeliminowane zostanie, wynikające z błędnego przekonania co do przysługiwania powodom określonych uprawnień, ryzyko naruszania ich praw w przyszłości.

W tej sytuacji Sąd zasądził na rzecz powodów kwoty wskazane w pozwie tytułem niewypłaconej części błędnie naliczonych wynagrodzeń za poszczególne miesiące, części nagród jubileuszowych oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego..

Apelację od powyższego orzeczenia wniosła strona pozwana.

Zaskarżonemu wyrokowi apelacja zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w szczególności art. 91a ustawy o ustroju sądów powszechnych przez przyjęcie, że przepis § 3 tego artykułu zobowiązywał pracodawcę do dokonania z dniem 1 stycznia 2009 roku ponownej kwalifikacji powodów do wyższej stawki wynagrodzenia z uwagi na to, iż na ten dzień upłynął już wymagany przez art. 91 a § 3 usp pięcioletni okres zatrudnienia powodów na stanowisku sędziego sądu okręgowego.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództw.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje.

Zaskarżony wyrok Sądu I instancji nie może się ostać, choć zdecydowały o tym przyczyny inne, niż powołane w apelacji.

Przepis art. 47 § 2 pkt 1 k.p.c. stanowi, że w pierwszej instancji sąd w składzie jednego sędziego jako przewodniczącego i dwóch ławników rozpoznaje sprawy z zakresu prawa pracy o:

- a) ustalenie istnienia, nawiązanie lub wygaśnięcie stosunku pracy, o uznanie bezskuteczności wypowiedzenia stosunku pracy, o przywrócenie do pracy i przywrócenie poprzednich warunków pracy lub płacy oraz łącznie z nimi dochodzone roszczenia i o odszkodowanie w przypadku nieuzasadnionego lub naruszającego przepisy wypowiedzenia oraz rozwiązania stosunku pracy,
- b) naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu i o roszczenia z tym związane,
- c) odszkodowanie lub zadośćuczynienie w wyniku stosowania mobbingu.

T. wyliczenie w art. 47 § 2 pkt 1 k.p.c. spraw z zakresu prawa pracy, w których skład jest kolegialny, oznacza, że pozostałe sprawy z tego zakresu rozpoznaje jednoosobowo sędzia zawodowy.

W myśl art. 379 pkt 4 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi jeżeli skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa albo jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy. Pamiętać przy tym należy, że rozpoznanie sprawy w składzie sprzecznym z przepisami prawa jest podstawą nieważności postępowania, którą w granicach zaskarżenia sąd II instancji bierze pod uwagę z urzędu (art. 378 § 1 k.p.c.).

Sprzeczność składu sądu z przepisami ustawy zachodzi w każdym wypadku sprzeczności składu z przepisami prawa to jest np., gdy sprawę rozpoznawaną w składzie jednoosobowym rozpoznało trzech sędziów zawodowych lub sędzia z udziałem dwóch ławników (zob. uchwała SN z dnia 18 grudnia 1968 r., III CZP 119/68, OSP 1970, z. 1, poz. 4). W uchwale z dnia 20 marca 2009 roku I PZP 8/08, jak i w uchwale z dnia 4 lutego 2009 roku II PZP 14/08 stwierdzono, że w sprawie z zakresu prawa pracy w pierwszej instancji sąd w składzie jednego sędziego, jako przewodniczącego i dwóch ławników (art. 47 § 2 lit. a k.p.c.) może rozpoznać kilka roszczeń łącznie dochodzonych przez powoda w jednym postępowaniu (art. 191 i 193 § 1 k.p.c.), jeżeli wśród nich znajduje się choćby jedno, którego rozpoznanie powinno nastąpić w takim składzie.

Przedstawione powyżej argumenty uzasadniają stwierdzenie, że w razie rozpoznania sprawy w składzie innym niż przewidziany dla danego rodzaju sprawy, zachodzi nieważność postępowania z tego względu, że skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa (art. 379 pkt 4 k.p.c.).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy zauważyć należy, że powodowie pierwotnie wystąpili z roszczeniem o ustalenie stawki awansowej i wyrównanie wypłaconego wynagrodzenia po czym - jeszcze przed pierwszą rozprawą - rozszerzyli podstawę faktyczną pozwu w ten sposób, że wnieśli o zasądzenie dochodzonej pozewem kwoty wraz z odsetkami jako odszkodowania z tytułu naruszenia przez pracodawcę zasady równego traktowania w zatrudnieniu.

W związku z tym, iż przedmiotowa sprawa dotyczyła naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu i roszczeń z tym związanych, winna być rozpoznana przez Sąd I instancji w składzie jednego sędziego, jako przewodniczącego i dwóch ławników. Tymczasem z protokołów rozpraw wynika, że postępowanie rozpoznawcze zostało przeprowadzone przez Sąd Rejonowy w P. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie jednoosobowym, to jest bez udziału ławników. W takim też składzie nastąpiło zamknięcie rozprawy oraz wydanie zaskarżonego wyroku. Nie ma zatem wątpliwości, że skład Sądu I instancji był nieprawidłowy.

Biorąc z urzędu pod uwagę omawianą przesłankę nieważności postępowania, Sąd Okręgowy w Łodzi uznał, iż zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c. należało uchylić, znieść postępowanie przed Sądem pierwszej instancji od dnia 23 czerwca 2014 roku (tj. od daty pierwszej rozprawy przeprowadzonej bez udziału ławników) i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w P. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu za drugą instancję.